

Zondag 16 februari 2025
6^e zondag na Epifanie, kleur groen.
Dienst van Schrift en Tafel

Grote of St. Janskerk Schiedam
Mmv Oostercantorij o.l.v. Andries Stam
Voorganger: ds. Anje de Kuiper
Organist: Arjen Leistra

Eerste lezing Jeremia 17: 5-10
Cantorij zingt Psalm 1 uit Verzameld Liedboek van Huub Oosterhuis
Evangelielezing Lucas 6: 17-28
Lofprijzing 339a, Zingen lied 321 Niet als een storm
Verkondiging
Lied 924 Verdoofd en schamper van gemis

Mensen van de weg van Jezus,

We lezen vandaag verder uit het evangelie van Lucas. Jezus reist nog steeds door het land. Overal waar hij is, komen mensen naar hem toe om naar hem te luisteren, of om hem aan te raken op zoek naar genezing. Daarvoor was Jezus immers gekomen, om te verkondigen, genezen en bevrijden.

De mensen zijn overal vandaan gekomen, uit Judea en Jeruzalem, maar ook uit de heidense kuststreek, uit Tyrus en Sidon. Echt iets voor Lucas om deze plaatsen te noemen, telkens benadrukt hij dat het evangelie bestemd is voor álle mensen op aarde, voor Joden én niet-Joden. Maar ook dat andere belangrijke thema van Lucas komt hier naar voren: de kwestie van rijkdom en armoede.

We lazen de zogenaamde zaligsprekingen van Jezus, uitspraken die beginnen met het woord zalig, of gelukkig. Je vindt ze ook in het evangelie van Matteüs. Voor Matteüs is Jezus de nieuwe Mozes, Net als Mozes verkondigt hij de woorden van God vanaf een berg. Gelukkig wie nederig van hart zijn, want voor hén is het koninkrijk van de hemel.

Bij Lucas staat Jezus op een grote vlakte vol mensen, kijkt zijn leerlingen aan en zegt: Gelukkig wie arm zijn, want voor jullie is het koninkrijk van God. Voor jullie, voor de leerlingen die om hem heen staan. Die ochtend had hij 12 leerlingen uitgekozen en naam voor naam benoemd tot apostelen. Ze kregen een opdracht, een missie. Het zal niet gemakkelijk worden. Daarbij moeten ze rekening houden met tegenwerking en uitsluiting, maar ook met armoede, honger en verdriet. Maar ze moeten er niet voor terugschrikken. Want het zal hen gelukkig maken.

Voor ons klinkt dat gek. Gelukkig zijn terwijl de mensen je belachelijk maken. Maar het woord gelukkig heeft hier -en eigenlijk overal in de bijbel- een andere betekenis dan bij ons. Gelukkig betekent in de bijbel: je bent op de goede weg. De eerste psalm begint er zelfs mee: Gelukkig de mens, die niet doet wat slecht is, die niet meedoet met mensen die liegen en bedriegen, schelden of schreeuwen, maar die vreugde vindt in de wet van de HEER. Hij is als een boom aan stromend water, die vruchten geeft op zijn tijd.

Gelukkig zijn is geen doel, geen ideaal, geen zoektocht naar een pot met goud aan het eind van de regenboog. Geluk is een vrucht, een geschenk dat je onderweg ontvangt als je dicht bij God leeft. Als je de Herder volgt waarover psalm 23 zingt. Uw stok en uw staf vertroosten mij, staat daar, en met die stok en staf wordt in de psalmen de Tora bedoeld.

En dan eindigt de psalm ook met de vrucht van een leven met God: Geluk en genade volgen mij alle dagen van mijn leven, ik zal in het huis van de Eeuwige verblijven tot in lengte van dagen. Dat huishouden van God, die oecumene, dat is het koninkrijk.

“Gelukkig wie arm zijn, want voor jullie is het koninkrijk van God” zegt Jezus tegen zijn leerlingen. Met deze woorden bereidt hij hen voor op hun taak, die niet makkelijk zal zijn. Hij wil hen moed geven: Jullie zullen geluk ervaren als je de goede weg gaat, ook als je honger lijdt, armoede, smaad of haat moet verduren. Waar mensen goed zijn voor elkaar, zoals God goed is voor zijn gemeente, daar is God, Ubi caritas et amor, Deus ibi est.

God is goed voor Israël, Hij kan het niet aanzien dat ze tot slaaf gemaakt zijn, hij wordt boos als mensen worden onderdrukt, aan hun lot overgelaten, geen veilige plek hebben om te wonen, niet mee mogen doen. Overal in de psalmen lees je over de toorn van God over mensen die elkaar onrecht doen. over mensen die weggijken van hun behoeftige medemens.

De rijken, de farao's, koningen en presidenten die machteloze mensen uitbuiten, die levensreddende medicijnen weigeren of gewortelde migranten land uit zetten. Dictators die zwelgen in een luxe leven in paleizen vol marmer en goud, hij gruwet er van.

Uit de mond van Jezus horen we in het evangelie van vandaag die woedende stem van God die zegt: Wee jullie die rijk zijn, het loopt slecht met je af, want jullie hebben je deel al gehad. Jullie zijn net als de valse profeten, jullie zeggen dat het goed is zoals het gaat: “Je hebt arme en rijke mensen, zo is de wereld nu eenmaal”. Jullie willen het niet horen dat het anders moet, dat je moet delen met de bedelaar op de stoep van je villa. Maar er komt een tijd dat jullie zelf aan de verkeerde kant van de streep zitten, en dan is het te laat.

Die woede, die boosheid van God zien we ook in het middelste raam van het koor van onze kerk. We zien daar Johannes de Doper, de profeet met de ruwe mantel van kameelhaar. Met woeste vlammeende ogen en een waarschuwend vinger.

Stelletje slangen, jullie moeten niet denken dat je het oordeel van God zult ontlopen als jullie zo doorgaan op jullie goddeloze weg. Laat je dopen en begin een nieuw leven.

Met recht noemt men Johannes in de orthodoxe kerk Johannes de Voorloper. Want hij is Jezus voorgegaan in zijn kritiek op mensen die zich niets aantrekken van God of gebod: Wee jullie die rijk zijn, die lachen met volle magen, die succesvol zijn, jullie hebben je deel al gehad, jullie zullen hongeren en treuren.

Tot op zekere hoogte is rijkdom fijn, het maakt het leven gemakkelijker. Maar wie eerlijk om zich heen kijkt weet dat rijkdom geen garantie is voor een leven zonder zorgen. En dat rijkdom of het verlangen om rijk te worden je zo in beslag kan nemen dat je blind wordt voor je medemens,. Voor die ander die zich wanhopig afvraagt hoe het eind van de week of maand te halen. Die nergens aan mee kan doen, het gevoel heeft er niet mee bij te horen. En misschien nog wel het ergste: de schaamte, verdoofd en schamper van gemis, een leven dat geen leven is.

Laten we de bemoediging en de waarschuwing van het evangelie ter harte nemen en betrekken op onze eigen situatie. Zien wat nodig is, voor anderen, maar ook voor onszelf. Niet meedoen met wat afbreekt, niet schofferen, roddelen, treiteren of liegen, niet uit de hoogte doen of jezelf op e borst kloppen. Je richten op wat opbouwend is. Doen wat de samenleving opbouwt, wat goed is, niet om er rijk of gelukkig van te worden, maar omdat het in zichzelf goed is.

Het is een goede gewoonte om als christen elke morgen te beginnen met een gebed om een eerlijk hart en een zuiver geweten. In het vertrouwen dat geluk en genade ons op die weg zullen vergezellen.

Bijvoorbeeld met dit eenvoudige gebed:

Ik dank u God voor deze dag, die ik van u ontvangen mag.

Wees mij een hulp bij wat ik doe en leidt mij tot de avond toe. Amen.

Reageren? Graag! ds.anjedekuijer@pkngrotekerkschiedam.nl